

Nota van Antwoord bij het Natura 2000 beheerplan Noordhollands Duinreservaat 2018-2024.

Beantwoording zienswijzen op het ontwerp beheerplan van maart 2017.

Document 990374/990396

INHOUDSOPGAVE

Deel A: Inleiding

1. Inleiding
2. Ontvangen zienswijzen
3. Vervolgprocedure
4. Leeswijzer

Deel B: beantwoording zienswijzen

Deel A: Inleiding

1. Inleiding

Het ontwerp Natura 2000 beheerplan voor het Natura 2000 gebied Noordhollands Duinreservaat is door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland vastgesteld op 29 november 2016. Het ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft, als mede bevoegd gezag, op 17 maart 2017 ingestemd met de vaststelling van het ontwerp plan.

Vervolgens is het ontwerp plan conform de Openbare Voorbereidingsprocedure van Afd. 3.4 van de AwB van 30 maart 2017 tot 10 mei 2017 ter inzage gelegd. Voorafgaand hieraan zijn twee informatie- avonden gehouden, op 9 december 2013 en 25 oktober 2016

In deze Nota van Antwoord beantwoorden Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Holland, in overleg met het ministerie van Infrastructuur en Milieu, de zienswijzen.

Daarnaast is als gevolg van het nieuwe aanwijzingsbesluit (ontwerpaanwijzingsbesluit dd 30 maart 2017) de Gevlekte witsnuitlibel als doelsoort opgenomen in het plan (paragraaf 3.4 en tabel 1). Bovendien is de tekst over drones in paragraaf 5.3 Kader Vergunningverlening ambtshalve (in overleg met ministeries I&M en EZ) aangepast. Beide aanpassingen waren in het Addendum van het Ontwerp beheerplan aangekondigd. In het beheerplan is "Natuurbeschermingswet" gewijzigd in Wet natuurbescherming.

2. Ontvangen zienswijzen

Gedeputeerde Staten ontvingen in totaal 18 zienswijzen, van zowel individuele insprekers als van organisaties. Alle insprekers krijgen deze Nota van Antwoord toegestuurd, waarbij zij tevens worden geïnformeerd over de vervolprocedure. Negen zienswijzen hebben aanleiding gegeven tot wijzigingen in de tekst van het beheerplan.

3. Vervolgprocedure

Na verwerking van de zienswijzen stellen Gedeputeerde Staten van Noord-Holland en het ministerie van Infrastructuur en Milieu het Natura 2000 beheerplan definitief vast. Tegen het besluit tot vaststelling van de plannen staat beroep open bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Het Natura 2000 beheerplan heeft een maximale geldigheidsduur van zes jaar. Het bevoegd gezag heeft de mogelijkheid na deze zes jaar de geldigheid van het beheerplan met zes jaar te verlengen.

4. Leeswijzer

Voor het beantwoorden van de zienswijzen zijn in deze nota per zienswijze alle vragen, op- en aanmerkingen, suggesties, adviezen en aanbevelingen opgeschreven. Daarbij is getracht de punten die in de zienswijzen zijn verwoord, zo helder en compleet mogelijk samen te vatten en daar vervolgens een reactie op te geven. Vervolgens is aangegeven of er aanleiding is om het beheerplan daarop aan te passen en zo ja, in welke zin.

Deel B: beantwoording zienswijzen

NHD inspreker		zienswijze	reactie	Wijziging BP's?
1.		Indiener wijst er op dat de een link naar een website niet werkt.	Dank. We passen het aan.	Ja
2.		Indiener heeft zijn correspondentie met de beheerder van NHD ingestuurd als zienswijze op het N2000 BP. Hij vindt dat er veel ingrepen in het duin plaatsvinden. Daarnaast uit de indiener allerlei kritiek op het gevoerde beheer door PWN.	<p>U heeft uw correspondentie met de beheerder van NHD ingestuurd als zienswijze op het N2000 BP. Wij waarderen uw betrokkenheid bij het gebied. Onze reactie beperkt zich op onderwerpen voor zover er een relatie kan zijn met N2000.</p> <p>Uw constatering dat er veel ingrepen in de duinen plaatsvinden delen wij. Deze zijn evenwel noodzakelijk om o.a. de effecten van te hoge stikstofneerslag tegen te gaan en dus om de Natura 2000 kwaliteitsdoelen te behalen. Alleen zo kan de hoge biodiversiteit die hoort bij het duinecosysteem worden behouden/bereikt. De uitvoering gebeurt naar ons oordeel uiterst zorgvuldig waarbij alle voorzorgmaatregelen in acht worden genomen. Goede communicatie naar de bezoekers van het duin vinden wij van groot belang.</p> <p>Enige verstuing in het duin hoort er bij en is noodzakelijk voor diverse habitattypen. Dit is de afgelopen decennia verminderd. Daarom zijn er N2000 maatregelen om plaatselijk meer verstuing te bewerkstelligen.</p>	Nee
3.		Indiener pleit voor het niet kappen van dennenbossen om de aantrekkelijkheid te behouden.	In het beheerplan is voorzien om op enkele plaatsen delen van dennenbossen te kappen. Dit met het doel om de kwaliteit van de bijzondere duinnatuur (duingrasland/grijs duin) daaromheen te laten verbeteren. Voor deze duinnatuur is het NHD aangewezen. De meeste dennenbossen blijven bestaan en hebben ook zeker hun waarde in landschappelijke en natuurlijke zin.	nee
4		Indiener wenst de ijsbaan te behouden en het beheer te	Het gebruik van het terrein als ijsbaan is als bestaand gebruik in het	nee

		kunnen blijven uitvoeren.	beheerplan opgenomen. Met het juiste beheer dat resulteert in het behoud van de natuurwaarden kan dit gebruik wat betreft de Natura 2000 doelen worden gecontinueerd. Inmiddels is het N2000 Aanwijzingsbesluit(door het Rijk) aangevuld met het behoud van het leefgebied van de Gevlekte witsnuitlibel. Het is aan de beheerder om dit leefgebied op orde te houden. Daaronder wordt ook het periodiek baggeren als huidig beheer verstaan. Wij hebben begrepen dat de VKIJ Castricum op 19 juni 2017 met PWN heeft gesproken en dat de beheerovereenkomst zal worden gecontinueerd.	
5		Indiener is tegen het vermeende voornemen van PWN om het bestaansrecht te ontnemen	Het gebruik van het terrein als ijsbaan is als bestaand gebruik in het beheerplan opgenomen. Met het juiste beheer dat resulteert in het behoud van de natuurwaarden kan dit gebruik wat betreft de Natura 2000 doelen worden gecontinueerd. Wij hebben begrepen dat de VKIJ Castricum op 19 juni 2017 met PWN heeft gesproken en dat de beheerovereenkomst zal worden gecontinueerd.	nee
6		Het beheerplan verwijst voor de toelaatbaarheid van bestaande en/of toekomstige stikstofdeposities naar de PAS. Volgens de inspreker zijn de PAS en het beheerplan met elkaar verknoopt en kunnen niet juridisch afzonderlijk van elkaar worden beoordeeld. Volgens de inspreker kan de PAS juridisch geen stand houden. Het onderdeel stikstofdepositie is daarom onvoldoende in het beheerplan betrokken. Het beheerplan kan daarom wat betreft de onderdelen die in direct verband staan met de PAS geen stand houden. Inspreker geeft vervolgens een uitgebreide onderbouwing waarom de PAS juridisch geen stand kan houden.	Waar indiener van deze zienswijze refereert aan het PAS, wijzen wij erop dat het PAS een eigenstandige, met juridische waarborgen omklede procedure heeft doorlopen op basis van de Algemene wet bestuursrecht. Het programma is vervolgens vastgesteld en in werking getreden. Momenteel loopt een aantal procedures tegen vergunningen voor de Wet natuurbescherming die op basis van het PAS zijn verleend. In die procedures moet de houdbaarheid van het PAS definitief blijken. Vast staat dat het programma momenteel in werking is en dat er daarmee in juridische zin voldoende basis bestaat om het beheerplan er mede op te baseren en vast te stellen.	nee
7, 8		Indieneren willen de ijsbaan behouden, wijst op de noodzaak van baggeren en wenst dat dit in het beheerplan wordt opgenomen	Het gebruik van het terrein als ijsbaan is als bestaand gebruik in het beheerplan opgenomen. Met het juiste beheer dat resulteert in het behoud van de natuurwaarden kan dit gebruik wat betreft de Natura 2000 doelen worden gecontinueerd. Het periodiek baggeren wordt daar ook onder verstaan. Wij hebben begrepen dat de VKIJ	nee

			Castricum op 19 juni 2017 met PWN heeft gesproken en dat de beheerovereenkomst zal worden gecontinueerd.	
9		Indiener vindt dat PWN als drinkwaterbedrijf het NHD niet zou moeten beheren vanwege belangenverstrengeling	In het beheerplan Natura 2000 is opgenomen welke instandhoudingsdoelstellingen gelden en op welke wijze deze doelen gehaald (kunnen) worden. Met het beheerplan Natura 2000 wordt niet bepaald wie of welke organisatie het beheer uitvoert. Aangezien er geen aanleiding is om te veronderstellen dat de instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000 niet worden behaald, zijn wij van mening dat genoemde beheerder het beheer adequaat uit voeren.	nee
10		Indiener is tegen het kappen van naaldbos en stelt dat door het kappen van bos de hydrologie nauwelijks tot niet zal verbeteren .	In het beheerplan is voorzien om op enkele plaatsen delen van dennenbossen te kappen. Dit met het doel om de kwaliteit van de bijzondere duinnatuur (duingrasland/grijs duin) daaromheen te laten verbeteren. Voor deze duinnatuur is het NHD aangewezen. De meeste dennenbossen blijven bestaan en hebben ook zeker hun waarde in landschappelijke en natuurlijke zin. Daarbij is er voldoende aanwijzing dat de verdamping van dennenbossen hoger is dan die van duingrasland. Dit is niet gebaseerd op de ene waarneming waar indiener op wijst. Dit hydrologisch (gunstig) effect is bijkomend en niet de reden van de boskap op deze schaal. De waterhuishouding van vochtige duinvalleien wordt met enkele centimeters hogere grondwaterstand al veel gunstiger voor de bijzondere natuur.	nee
11	11.1	Indiener vindt het beheerplan ontoegankelijk en juridisch dicht getimmerd. Vindt dat het onvoldoende in samenspraak met omwonenden en belanghebbenden is opgesteld.	Het Beheerplan heeft een juridische status en moet dus aan bepaalde vereisten voldoen. Het is daarmee inderdaad een technisch en inhoudelijk zwaar document. Wij begrijpen dat het niet voor iedereen toegankelijk is. Wij hebben hierin proberen te voorzien door de informatieavonden die gehouden zijn. Onze indruk van die avonden is dat aanwezigen door de toelichtingen en gesprekken goed op de hoogte zijn geraakt. Daarnaast zijn belangenorganisaties vertegenwoordigd geweest bij de opstelling van het beheerplan. Op deze manier is invulling gegeven aan de	nee

			<p>bepaling uit artikel 19a, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 dat een beheerplan na overleg met de eigenaars, gebruikers en andere belanghebbenden wordt vastgesteld. In de Wet natuurbescherming komt dit onderdeel overigens niet terug. In art. 2.3, eerste lid, van de Wet natuurbescherming is alleen bepaald dat de inspraakprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is en dat iedereen de mogelijkheid heeft zienswijzen op het beheerplan in te dienen.</p> <p>De opgenomen maatregelen zijn nodig om de instandhoudingsdoelen N2000 te behalen. Daar waar er ruimte is voor nadere invulling, resp. afweging zullen wij uw stichting betrekken. Dat is ook de houding van PWN. De aangehaalde uitspraak van een boswachter geeft niet de PWN-benadering weer. Wij zullen uw stichting zeker betrekken bij de maatregel boskap die nodig is voor het bereiken van uitbreiding van beschermde habitat, voornamelijk grijsduin</p>	
	11.1.a	Indiener stelt dat in het licht van het klimaatakkoord Parijs 2015 het kappen van bomen moet worden heroverwogen	<p>Oude bossen leggen weinig koolstof vast. Vitale bossen waar veel groei in zit, duingraslanden en vochtige duinvalleien leggen veel meer koolstof vast. Er is geen aanleiding om vanuit het thema koolstofvastlegging instandhoudingsdoelstellingen te wijzigen. Het is overigens aan het Rijk om instandhoudingsdoelstellingen in een aanwijzingsbesluit vast te stellen, niet aan de provincie. De instandhoudingsdoelstellingen zijn haalbaar, zo is in het beheerplan aangegeven, als de maatregelen en het reguliere beheer worden uitgevoerd.</p>	nee
	11.1.b	Indiener maakt zich zorgen over fouten die kunnen optreden als wordt gewerkt met niet correcte habitatkaarten	<p>De habitatkaarten worden gevalideerd momenteel . En daarnaast is een kaart altijd een momentopname en een verkleinde weergave van de werkelijkheid. PWN gaat uit van de actuele, feitelijke situatie ter plaatse bij het bepalen van maatregelen.</p>	nee
	11.2	Indiener vraagt opschorten van kapplannen totdat duidelijk is of het PAS "bestendig is voor Europese wetgeving".	<p>De kap van bomen is geen exclusieve PAS-maatregel. De bomenkap is in het algemeen ook nodig om instandhoudingsdoelstellingen te halen. Met de bomenkap wordt namelijk ruimte gecreëerd voor de ontwikkeling van diverse habitattypen waar</p>	nee

			<p>instandhoudingdoelstellingen voor gelden.</p> <p>Daar waar bomenkap wel als PAS-maatregel geldt, is het volgende aan de orde. De maatregelen in het PAS-programma vormen een totaalpakket aan maatregelen waarmee op het niveau van het programma wordt gewaarborgd dat de kwaliteit van de voor stikstof gevoelige habitattypen en leefgebieden behouden wordt en op termijn de instandhoudingsdoelstellingen voor die habitattypen en soorten met een voor stikstof gevoelig leefgebied kunnen worden gerealiseerd. Op basis van het programma kan het bevoegd gezag voor de vergunningverlening met zekerheid vaststellen dat, tegen de achtergrond van de staat van de habitattypen en leefgebieden van soorten, de geprognoseerde effecten van autonome ontwikkelingen en het algehele en geborgde overheidsbeleid, de effecten van een individuele activiteit niet significant zijn voor een Natura 2000-gebied.</p> <p>In de lopende procedures moet de houdbaarheid van het PAS definitief blijken. Vast staat echter dat het programma momenteel in werking is en dat er daarmee in juridische zin voldoende basis bestaat om het beheerplan er mede op te baseren en vast te stellen.</p>	
	11.3	Indiener vraagt zich af wat onder onderhoud van bossen wordt verstaan.	Onder onderhoud wordt verstaan het gehele bosbouwkundige beheer, dus ook soms boskap én herplant. Omvorming van bos wordt niet gezien als onderhoud. Omdat de naaldbossen niet kwalificeren als habitat is er geen Wnb vergunning nodig voor onderhoud in die bossen.	
	11.4	Indiener vraagt verduidelijking van de passages over bos en de bosgroeiplaatsenkaart	Wij begrijpen dat de passage over bos onduidelijk overkomt. Wij verduidelijken deze. Het N2000 Beheerplan richt zich op de ecologische kwaliteit van het bos. Een zelfregulerend bos met afwisseling van leeftijd, hoogte, open weides, kroondichtheid. Om aangeplant bos een grotere natuurwaarde te laten krijgen is beheer nodig om een bos gericht op houtproductie om te vormen naar een bos gericht op natuur en recreatie. Zo is ten noorden van de	Ja, blz 14, par 2.1.3

			<p>Woudweg al veel ontwikkeling van eikenbossen naar natuurlijke, waardevolle bossen met een grote soortenrijkdom en veerkracht. Dit maakt deze bossen beschermingswaardig. Ten zuiden van de Woudweg zijn meer ingrepen nodig. Niets doen leidt in een aangeplant bos tot de zogenaamde stakenfase waarin bomen ijl en hoog worden en uiteindelijk afsterven. Bij de aanplant is geen rekening gehouden met factoren die belangrijk zijn voor een natuurlijk bos (zoals plaats t.o.v zee, hoogte grondwater). Duidelijk is dat inzicht in de historie en de ecologische kansen van het gebied nodig is om de natuurlijke kwaliteit van de bossen te verbeteren. De natuurlijke bosgroeiplaatsen zijn op kaart gezet om te betrekken bij de keuze voor de plekken waar gestreefd wordt naar gevarieerde bosontwikkeling. Deze kaart wordt ook gebruikt bij de keuze van locaties waar bos gekapt wordt met het oog op duingrasland. Daarbij komen alleen locaties in aanmerking in het deel van het duin waar van nature geen bos voorkomt (oranje op de kaart).</p>	
	11.5	Indiener vindt het vreemd dat er al bos gekapt werd voordat het beheerplan definitief is vastgesteld.	Zie reactie zienswijze 11.2	nee
	11.6	Indiener wil dat het Aanwijzingsbesluit en daarmee het beheerplan wordt aangepast omdat de Kritische depositiewaarde van de te beschermen habitats nog lang overschreden worden.	In de PAS-gebiedsanalyse is geconcludeerd dat de doelen haalbaar zijn, rekening houdend met de verwachte stikstofdepositie. Deze gebiedsanalyse heeft eerder ter visie gelegen. Dat geldt ook voor het Aanwijzingsbesluit. Uw zienswijze hieromtrent en uw conclusie dat herziening van het Aanwijzingsbesluit nodig zou zijn laten wij buiten beschouwing. Aanpassing van het aanwijzingsbesluit is niet onze bevoegdheid en betreft een apart juridisch spoor.	nee
	11.7	Indiener beweert dat in grijsduin alleen gras zich staande kan houden en vraagt waarom er meer grijsduin moet komen, terwijl er al veel is.	De bewering dat in grijsduin alleen gras zich staande kan houden klopt niet. Grijsduin betreft, zoals gesteld in het beheerplan, juist een soortenrijk habitatype. Het NHD is inderdaad een gebied waar ten opzichte van de overige Europese duinen veel grijsduin voorkomt. Omdat de omstandigheden voor dit habitatype kansrijk zijn is er een uitbreidingsdoelstelling in het Aanwijzingsbesluit opgenomen. Indiener wijst terecht op een verschillende formulering van de trend. Wij zullen dat aanpassen in het beheerplan.	Ja, blz 47

	11.8	Indiener vraagt een historisch betere beschrijving van de ontwikkeling van de konijnenpopulatie, beweert dat konijnen bestreden zijn vanwege schade aan het duin en is van mening dat de populatie zich vanzelf weer zal herstellen.	Het klopt dat konijnen zijn uitgezet in de duinen. Wij zullen dit toevoegen aan de beschrijving in hoofdstuk 4. De beschadigingen in het verleden betroffen de bosbouwkundige aanplant, de akkertjes en de waterwerken en niet het duingrasland. Wij gaan gezamenlijk met andere provincies onderzoek doen naar de populatiedynamiek van konijnen en vergroten van de kansen van herstel. Vooralsnog zijn wij in tegenstelling tot wat indiener beweert, niet overtuigd van het vanzelf te boven komen van de epidemieën. De populatie zit in een dieper en langer dal dan ooit en er zijn geen tekenen van herstel.	Ja blz 14
	11.9	Indiener vindt dat het beheerplan niet kan dienen als “voortoets” voor de voorgenomen maatregelen gezien de onzekerheden die er zijn.	Voor de activiteiten en voorgenomen maatregelen in het gebied achten wij het beheerplan, opgesteld op grond van veel achterliggende informatie (rapporten, Herstelmaatregelen document, ervaringen), wel degelijk voldoende als adequate “voortoets”. Wij zullen zeker, op grond van “vinger aan de pols” en monitoring van maatregelen en effecten daarvan, de ontwikkelingen volgen en van ervaringen leren. Waar nodig zal dit tot bijsturen of aanpassen van activiteiten en maatregelen kunnen leiden.	nee
12	12.1	Indiener vindt dat het beheerplan onvoldoende in samenspraak met omwonenden en belanghebbenden is opgesteld. Indiener stelt dat publicatie over het plan pas op 2 mei is geweest.	Wij betreuren dat indiener vindt dat er onvoldoende betrokkenheid mogelijk is geweest bij het opstellen van het beheerplan. Wij verwijzen naar de communicatie die er geweest is en die in het beheerplan is beschreven. Zie ook de beantwoording van zienswijze 11.1). Wij hebben voorafgaand aan de terinzagelegging (30 maart 2017) gepubliceerd in Huis aan huisbladen, Staatscourant en Provinciaal Blad. Naast andere overheden en natuurorganisaties zijn andere organisaties wel degelijk betrokken en bestond voor iedereen de mogelijkheid inbreng te leveren via de informatieavonden (ter plaatse of daarna).	nee
	12.2	Indiener mist beschouwing van de toegangsbepalingen.	De toegangsbepalingen van het gebied zijn geen onderdeel van de besluitvorming rondom Natura 2000 en wordt niet geregeld via of in het beheerplan. Daarom vindt u daarover niets in het beheerplan. Dit geldt ook voor (de kwaliteit van) de recreatieve voorzieningen.	nee

	12.3	Indiener is tegenstander van het verwijderen van naaldbossen, vanuit CO2 binding, recreanten en tegengaan van verstuing.	In het beheerplan is voorzien om op enkele plaatsen delen van dennenbossen te kappen. Dit met het doel op die plaatsen de bijzondere duinnatuur (duingrasland/grijs duin) te laten ontwikkelen. Voor deze duinnatuur is het NHD aangewezen, met een uitbreidingsdoelstelling. De meeste dennenbossen blijven bestaan en hebben ook zeker hun waarde in landschappelijke en natuurlijke zin. Het verwijderen van een deel van het naaldbos en meer verstuing leiden naar ons oordeel niet tot beperkingen van de recreatie. En waar er spanning ontstaat zal een goede afweging plaatsvinden en zo nodig een alternatief worden gecreëerd. Voor wat betreft CO2, zie reactie punt 11.1.a	nee
13		Indiener stemt in met het beheerplan en vraagt om proactief informeren van bewoners en andere betrokkenen over de maatregelen.	Wij waarderen de ondersteuning van onze aanpak. Wij zullen bij de uitwerking van de doelen en uitvoering van de maatregelen nadrukkelijk, samen met de beheerder, gebruikers informeren en betrekken.	nee
14		Indiener mist in de omschrijving van het gebruik van Landgoed 't Oude Hof de congresfunctie, woonfunctie, horeca en het gebruik van Landelijke Rijvereniging en Ponyclub.	Inderdaad is bedoeld het bestaande gebruik van het landgoed passend binnen het vigerende bestemmingsplan. Deze zullen worden aangevuld (onder R23). Bijbehorend parkeren is daaronder begrepen. Voor activiteiten buiten N2000 gebied is het gebruik begrepen onder diverse vormen van recreatie.	Ja, blz 239
15	15.1	Indiener wil dat voor elke ingreep in het natuurgebied van enige omvang een vergunning wordt vereist en dus getoetst wordt op significante effecten en aan de provincie moet worden voorgelegd. Ook voor het huidige gebruik moet een significantietoets worden uitgevoerd.	De maatregelen die in het beheerplan staan ten behoeve van de Natura 2000 instandhoudingsdoelen zijn beoordeeld en getoetst op hun effecten op de natuur, dus ook op andere habitattypen. Daarom is gesteld dat die maatregelen geen Wnb-vergunning nodig hebben. De beheerder voert deze maatregelen al sinds jaar en dag uit. Daarover heeft de provincie intensief contact, zowel aan de "voorkant" (opdracht, resp. subsidieverlening), tijdens de uitvoering (melding van de beheerder bij start werkzaamheden) als daarna (monitoring). Dit geeft naar ons oordeel voldoende waarborg voor een goede uitvoering en een goed resultaat.	nee
	15.2	Indiener wil dat ook voor het huidige gebruik een significantietoets wordt uitgevoerd.	Het huidige recreatief gebruik (inclusief fietspaden) is inderdaad getoetst op effecten op de instandhoudingsdoelen. Die bestaan in	nee

			<p>het NHD uit habitattypen en de Nauwe Korfslak en de Gevlekte Witsnuitlibel. Het gebied is niet aangewezen voor de soort Hazelworm en Zandhagedis.</p> <p>Overigens komen in het Noordhollands Duinreservaat geen hazelwormen voor en is de ervaring van de beheerder dat er bij hoge uitzondering overreden zandhagedissen worden waargenomen. Bescherming van deze soorten is geregeld in het hoofdstuk over soortenbescherming in de Wet natuurbescherming. Dit beheerplan ziet op gebiedsbescherming en biedt geen ruimte aan bepalingen over soortenbescherming.</p> <p>Plannen voor aanpassing van fietspaden zullen door de provincie getoetst worden op hun effecten op de instandhoudingsdoelen. Negatieve effecten van het gebruik van fietspaden op Nauwe korfslak en Gevlekte witsnuitlibel kunnen overigens op voorhand worden uitgesloten.</p>	
	15.3	Indiener maakt bezwaar tegen het niet toetsen van het buiten de paden fietsen.	<p>Het fietsen buiten de paden is door de beheerder van het gebied verboden. Dit betreft een privaatrechtelijke regel van de beheerder, een "huisregel". Het beheerplan biedt geen ruimte om algemene verboden op te nemen. Het fietsen buiten paden kan dus niet algemeen verboden worden via het beheerplan. Zoals is aangegeven in het beheerplan zijn illegale activiteiten niet getoetst. Met een dergelijke toets zou illegaal gebruik voor de Wet natuurbescherming mogelijk gelegaliseerd kunnen worden en dat is absoluut niet de bedoeling van het beheerplan.</p> <p>Handhaving van het verbod om buiten paden te fietsen is in eerste instantie mogelijk door de beheerder van het gebied. Op grond van de Wet natuurbescherming bestaat een verbod tot het zonder vergunning uitvoeren van een andere handeling die mogelijk tot significante effecten kan leiden. Daarnaast kent de Wet natuurbescherming een algemene zorgplicht. Tegen het fietsen buiten paden zou op basis van die bepalingen mogelijkwijs kunnen worden opgetreden. De handhavingstaken zijn voor Noord-Holland belegd bij de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord.</p>	nee

	15.4	Indiener wenst actief beleid op conflicten tussen typen recreatief gebruik.	Beleid over het samengaan van verschillende vormen van recreatie (wandelaars, fietsers, e-bike, mountainbikes) wordt door de beheerder gevoerd. Het beheerplan is daarvoor niet het goede instrument. Overigens zijn snelle e-bikes niet toegestaan op grond van regels van de beheerder.	nee
	15.5	Indiener wenst een actieve monitoring over aantallen door fietsers gedode hazelwormen en zandhagedissen.	Zoals bij 15.2 gesteld komt de Hazelworm niet voor in het NHD. De Zandhagedis behoort niet tot de typische soorten bij de beschermde habitats. In het kader van dit beheerplan zullen wij daarom geen monitoring voor deze soort opzetten.	nee
	15.6	Indiener wenst nader onderzoek naar en voorwaarden aan soaren en een visie op trailrunnen	Recreatief gebruik dat niet beschreven en getoetst is in het kader van het beheerplan is in principe vergunningplichtig. Over het eventuele effect van soaren wordt bij Wijk aan Zee onderzoek gedaan door de beheerder.	nee
	15.7	Indiener wenst beleid inzake hondenuitlaat services.	In het Noordhollands Duinreservaat moeten honden aangeliind zijn. Op bepaalde plaatsen, waar geen kwalificerende habitats zijn, mogen honden loslopen. Deze plaatsen worden gebruikt door uitlaatservices. De regels die gelden voor het uitlaten van honden zijn "huisregels" waarop gehandhaafd kan worden door de beheerder van het gebied. Er is geen sprake van een bedreiging van de N2000 doelen. Er is dus geen aanleiding om vanuit de vergunningplicht op basis van de Wet natuurbescherming beleid in het beheerplan op te nemen.	nee
	15.8	Indiener vraagt of er een significantie-toets is uitgevoerd naar effecten van het zweefvliegveld.	Het zou hier kunnen gaan om eventuele effecten op vogels. Omdat er geen N2000 instandhoudingsdoelen voor vogels gelden in het NHD vallen eventuele effecten op vogels niet binnen dit beheerplan.	nee
	15.9	Indiener vraagt of er voor evenementen altijd een vergunning moet worden aangevraagd en of de aanvraag gepaard gaat met een toets op significante effecten.	Niet genoemde evenementen zijn vergunningplichtig. De effecten van door natuurbeheerders georganiseerde excursies e.d. zijn als niet-significant beoordeeld. Eventuele voornemens voor nieuwe activiteiten door de beheerder komen ter sprake in de contacten tussen PWN en de provincie. Voor nieuwe evenementen zal een vergunning moeten worden aangevraagd. Dan zal een aanvullende beoordeling plaatsvinden.	nee
	15.10	Indiener verzoekt de Gewone esdoorn als inheemse plant	De Gewone esdoorn is weliswaar voor het duin een gebiedsvreemde	Ja, blz

		aan te merken.	soort, maar is geaccepteerd en wordt niet bestreden. Wij zullen de tekst hierop wijzigen	165
	15.11	Indiener verzoekt een verplichting tot prunusbestrijding op te nemen met doelstelling het algeheel verdwijnen van de Amerikaanse vogelkers	In het gebied wordt via de herstelmaatregelen flink ingezet op bestrijding van de Amerikaanse vogelkers met het oog op behoud van kwalificerende habitats. Het succes daarvan wordt in de monitoring en de evaluatie van de eerste beheerplanperiode meegenomen. Het beheerplan biedt niet de mogelijkheid om een algemene bindende verplichting tot het bestrijden van de Amerikaanse vogelkers op te nemen. Een doelstelling om de prunus geheel te laten verdwijnen is weliswaar wenselijk, maar naar ons oordeel niet reëel.	nee
	15.12	Indiener vraagt welke populieren worden aangemerkt als habitatvreemde soort.	Van de populierensoorten worden de Witte abeel (<i>Populus alba</i>), Siberische balsempopulier (<i>Populus x berolinensis</i>), Ontario populier (<i>Populus balsamifera</i>), en Canadese populier (<i>Populus canadensis</i>) als habitatvreemde soorten bestreden. Wij zullen dit in de tekst verduidelijken.	Ja, blz 165
	15.13	Indiener verzoekt als dennen moeten verdwijnen deze niet geheel uit het gebied te verwijderen maar te ringen en als dood hout te laten staan.	Wij erkennen de waarde van dood hout in het gebied. Dit is ook onderdeel van het reguliere beheer. Het grootste deel van dit reguliere beheer bestaat uit begrazing. In deze gebieden blijven dode bomen staan. Waar grijsduin wordt ontwikkeld wordt dood hout verwijderd. In andere gevallen (omvormen en dunnen) laat de beheerder zeker ook dode stammen staan. De mycologische betekenis van dood hout is daarvoor een belangrijke reden. Hier wordt ook nader onderzoek naar gedaan door de beheerder.	nee
	15.14	Indiener stelt meer participatie voor van de indienende stichting.	Het Beheerplan heeft een juridische status en moet aan vereisten voldoen. Het is daarmee inderdaad een technisch en inhoudelijk zwaar document. Wij begrijpen dat het niet voor iedereen toegankelijk is. Wij hebben hierin proberen te voorzien door de informatieavonden die gehouden zijn. Onze indruk van die avonden is dat aanwezigen door de toelichtingen en gesprekken goed op de hoogte zijn geraakt. Daarnaast zijn belangenorganisaties vertegenwoordigd geweest in de hele opstelling van het beheerplan. De opgenomen maatregelen zijn nodig om de	nee

			instandhoudingsdoelen N2000 te behalen. Wij waarderen uw aanbod om mee te denken over de onderwerpen die het beheerplan betreffen, waaronder het uitvoeren van de maatregelen. Wij zullen uw stichting actief benaderen hiervoor.	
	15.15	Indiener wil dat meer recente informatie wordt gebruikt bij het bepalen van maatregelen en wenst nauwkeuriger kwantificering van geplande boskap.	Habitatkaarten kunnen inderdaad niet steeds de actuele situatie weergeven. De meest recente informatie (vegetatieopnames, habitatkartering, situatie in het veld) zal bij het nader uitwerken van de maatregelen (in de uitvoeringsplannen) de basis vormen. De geplande boskap is in marges weergegeven omdat op dit moment nog een uitwerking plaats moet vinden via een nauwkeurige veldanalyse.	nee
	15.16	Indiener vraagt opschorten van kapplannen totdat duidelijk is of het PAS "bestendig is voor Europese wetgeving".	Zie onderdeel 11.2	nee
	15.17	Indiener verzoekt duidelijkheid over de invloed van naaldbossen op fijnstof concentratie.	Een toename van de verstuiwing van zand in het duin zal niet leiden tot toename van fijnstof in de dorpen, omdat zeezand uit een grovere fractie bestaat dan fijnstof.	nee
16		Indiener wenst dat de ijsbaan behouden blijft.	Het gebruik van het terrein als ijsbaan is als bestaand gebruik in het beheerplan opgenomen. Met het juiste beheer dat resulteert in het behoud van de natuurwaarden kan dit gebruik wat betreft de Natura 2000 doelen worden gecontinueerd. Hoewel geen onderdeel van het beheerplan vermelden wij hier dat wij hebben begrepen dat de VKIJ Castricum op 19 juni 2017 met PWN heeft gesproken over het voortbestaan van de ijsbaan en dat de beheerovereenkomst zal worden gecontinueerd.	nee
17	17.1	Indiener vindt het beheerplan ontoegankelijk en juridisch dichtgetimmerd document	Het Beheerplan heeft een juridische status en moet aan vereisten voldoen. Het is daarmee inderdaad een technisch en inhoudelijk zwaar document. Wij begrijpen dat het niet voor iedereen toegankelijk is. Wij hebben hierin proberen te voorzien door de informatieavonden die gehouden zijn. Onze indruk van die avonden is dat aanwezigen door de toelichtingen en gesprekken goed op de hoogte zijn geraakt. Daarnaast zijn belangenorganisaties vertegenwoordigd geweest in de hele opstelling van het beheerplan.	nee

	17.2	Indiener vindt de term beheerplan niet de lading dekken	De opgenomen maatregelen zijn nodig om de instandhoudingsdoelen N2000 te behalen. Deze gaan verder dan het reguliere beheer. De term Beheerplan kan inderdaad verwarring hebben gegeven. Wij hebben deze landelijk voorgeschreven terminologie gebruikt.	nee
	17.3	Indiener vindt het ernstig dat er al maatregelen worden genomen terwijl het nog de vraag is of het PAS juridisch houdbaar is.	Zie onderdeel 11.2 en 15.16.	nee
	17.4	Indiener wil weten wat er zit achter de zin: "Landelijke afspraken en richtlijnen over de invulling van de beheerplannen zijn gevolgd."	Wij hebben de landelijke afspraken en richtlijnen over het opstellen en de invulling van de beheerplannen gevolgd. Dit gaat over welke onderwerpen in het beheerplan worden behandeld en ziet niet vooral op het PAS.	nee
	17.5	Indiener is van mening dat er te veel onzekerheden zijn om de plannen door te zetten.	Wij hebben de best beschikbare kennis en informatie gebruikt en aangegeven waar sprake is van onzekerheden. Dit leidt er toe dat in sommige gevallen in de praktijk in de komende jaren duidelijk moet worden hoe de doelen het best gehaald kunnen worden. De regeling over beheerplannen biedt daartoe ook ruimte. Beheerplannen worden immers vastgesteld voor een periode van zes jaar. Daarna wordt het beheerplan herzien en opnieuw vastgesteld. Daarmee is een fasering in de aanpak heel goed mogelijk. Juist met het oog op onzekerheden is een beheerplan periodiek beperkt. Dat maakt het tot een meer flexibel instrument waarmee op de bevindingen in de praktijk kan worden ingespeeld en resultaten van monitoring kunnen worden verwerkt.	nee
	17.6	Indiener vindt dat er eerst een definitieve Habitatkaart moet zijn.	De habitatkaarten moeten nog worden gevalideerd, daar wordt op dit moment aan gewerkt. De vaststelling van het beheerplan en/of de uitvoering van maatregelen hoeft daar echter niet op te wachten. De meest recente informatie (vegetatieopnames, habitatkartering, feitelijke situatie in het veld) zal de basis vormen voor het uitvoeren van maatregelen. Habitatkaarten kunnen niet steeds de actuele situatie weergeven. Het is overigens niet zo dat naaldbossen kwalificerend habitat of – habitatype zijn of zouden worden.	nee

	17.7	Indiener vraagt verduidelijking van de passages over bos en de bosgroeiplaatsenkaart	Wij begrijpen dat de passage over bos onduidelijk overkomt. Wij passen deze aan. Wij erkennen de recreatieve waarden van bossen volledig. Het N2000 Beheerplan richt zich op de ecologische kwaliteit van het bos. Een zelf regulerend bos met afwisseling van leeftijd, hoogte, open weides, kroondichtheid. Om aangeplant bos een grotere natuurwaarde te laten krijgen is beheer nodig. Zo is ten noorden van de Woudweg al veel ontwikkeling van eikenbossen naar natuurlijke, waardevolle bossen met een grote soortenrijkdom en veerkracht. Dit maakt deze bossen beschermingswaardig. Ten zuiden van de Woudweg zijn meer ingrepen nodig. Niets doen leidt tot de zogenaamde stakenfase en uiteindelijk afsterven. Duidelijk is dat inzicht in de historie en de ecologische kansen van het gebied nodig is om de kwaliteit van de bossen te verbeteren. De natuurlijke bosgroeiplaatsen zijn op kaart gezet om te betrekken bij de keuze op welke plekken gestreefd wordt naar gevarieerde bosontwikkeling. Deze kaart wordt ook betrokken bij de keuze van locaties waar bos gekapt wordt met het oog op duingrasland. Daarbij komen alleen locaties in aanmerking in het deel van het duin waar van nature geen bos voorkomt (oranje op de kaart).	Ja, blz 14, par 2.1.3.
	17.8	Indiener benadrukt dat er andere oorzaken zijn die het grondwaterpeil beïnvloeden dan naaldbos. Vraagt naar onderliggende informatie en bestrijdt dat naaldbos leidt tot een hogere verdamping.	Er zijn inderdaad verschillende oorzaken die het grondwaterpeil beïnvloeden. Indiener noemt terecht een aantal oorzaken die op de schaal van het hele duingebied belangrijk zijn. Meer lokaal nabij bepaalde valleien verwachten wij evenwel zeker verhoging van het grondwaterpeil door beperkte boskap. Duingrasland heeft een duidelijk lagere verdamping dan naaldbos. Dit blijkt duidelijk uit lysimeter onderzoek (reeks van meer dan 50 jaar) in het NHD (nabij Castricum). Een kleine verhoging heeft voor vochtige duinvalleien al een groot positief effect. Gedetailleerde informatie over grondwaterpeil zijn te vinden op www.dinoloket.nl .	nee
	17.9	Indiener onderstreept de recreatieve betekenis van dennenbomen en is tegen het kappen van naaldbos en noemt o.a. de klimaatverandering als thema.	Wij erkennen de hoge waarden voor recreatie van bossen en kennen de hoge waardering door bezoekers van het gebied. In het beheerplan is voorzien om op enkele plaatsen delen van	nee

			<p>dennenbossen te kappen. Dit met het doel op die plaatsen de bijzondere duinnatuur (duingrasland/grijs duin) te laten ontwikkelen. Voor deze duinnatuur is het NHD aangewezen, met een uitbreidingsdoelstelling.</p> <p>De meeste dennenbossen blijven bestaan en blijven zeker hun waarde in landschappelijke en natuurlijke zin behouden.</p> <p>Deze beperkte boskap komt voort uit de Natura2000 doelstellingen. Het Natura2000 beheerplan vormt geen instrument voor de klimaatdoelstellingen, maar wij achten de maatregel niet in strijd met die doelstellingen. Oude bestaande naaldbossen leggen namelijk relatief heel weinig CO2 vast.</p>	
	17.10	Indiener maakt bezwaar tegen de "sense of Urgency" voor grijs duin, en betwijfelt of de mens in staat is verbeteringen in de natuurkwaliteit aan te brengen.	De sense of urgency voor bepaalde habitats (oa grijs duin) is door het Rijk bepaald. Het NHD vormt juist door het (in Europees verband) veel voorkomen van grijsduin een gebied waar veel aandacht nodig is voor goede condities voor behoud en ontwikkeling van kwalitatief goed grijsduin. Uit ervaring is gebleken dat door herstelmaatregelen daadwerkelijk verbetering van die omstandigheden optreedt.	nee
	17.11	Indiener vindt dat ten onrechte de dennen (vooraan) worden genoemd als reden van verstoring van het hydrologisch systeem van blauwgraslanden.	Wij zijn het met indiener eens dat de dennen niet als belangrijkste oorzaak genoemd moeten worden. Wij passen de tekst aan.	Ja, blz 79
	17.12	Indiener wenst dat burgers nauw betrokken worden bij de uitvoeringsplannen.	PWN zal als beheerder de uitvoeringsplannen opstellen. Dit zal gebeuren in overleg met organisaties die daarover willen meedenken.	nee
	17.13	Indiener vindt dat er geen maatregelen genomen mogen worden zolang niet alle onderzoeken gedaan zijn	De maatregelen kunnen op basis van de huidige kennis verantwoord al genomen worden. Voortgaand onderzoek naar verstuing zal leiden tot het vergroten van de effectiviteit van de maatregelen. Bovendien zal, gelet op het periodieke ritme van zes jaar, voor beheerplannen tijdig kunnen worden bijgestuurd indien monitoring of onderzoeksresultaten daartoe aanleiding geven. Waar nodig is een tussentijdse herziening van het beheerplan ook mogelijk.	nee

	17.13.a	Indiener vindt dat ecologische potentie als criterium voor het verbeteren van de kwaliteit subjectief is en dat daardoor de mogelijkheid van inspraak wordt beperkt.	De habitatkaarten zijn zorgvuldig opgesteld en landelijk geverifieerd. Dat neemt niet weg dat het verstandig is om bij het definitief bepalen, resp. uitwerken van de maatregelen de situatie ter plaatse en de beoordeling van de beheerder te betrekken. De omvang van uitbreiding van bepaalde habitats is inderdaad nog niet bepaald. Dit is ook niet vastgelegd in de N2000 doelen. Dat heeft er juist mee te maken dat de potentie van het terrein hierbij logischerwijs een belangrijk gegeven is. Bij (de voorbereiding van) het volgende beheerplan zal hier concreter op kunnen worden ingegaan. Wij zullen organisaties die hierover willen meedenken hierbij betrekken.	nee
	17.14	Indiener zet vraagtekens bij de vermeende vrijheid van de beheerder in de monitoring.	Voor de monitoring zijn landelijke protocollen opgesteld. Daarmee is gewaarborgd dat de monitoring adequaat gebeurt, ongeacht door wie. Aard en frequentie van de monitoring is in het beheerplan globaal aangegeven en wordt nader uitgewerkt, zoals aangegeven. De jaarlijkse veldbezoeken zijn nadrukkelijk aanvullend op de monitoring en bedoeld om tussentijds waar te nemen en uit te wisselen tussen beheerder en provincie wat er gaande is in het gebied.	nee
	17.15	Indiener zet vraagtekens bij de vermeende vrijheid van de beheerder bij het bepalen van de haalbaarheid van maatregelen en bij het vergunningvrij zijn van de maatregelen.	De maatregelen zijn door onafhankelijke ecologen bepaald en getoetst op hun effecten op de natuur. Natuurlijk moeten de maatregelen ook haalbaar zijn. Daarbij is de terreinkennis en ervaring van de beheerder nodig.	nee
	17.16	Indiener wil weten wie bedoeld zijn met "deskundigen".	Naast de terreinbeheerders zijn onafhankelijke deskundigen van het kennisnetwerk Ontwikkeling en Beheer Natuurkwaliteit en van ecologische adviesbureaus geraadpleegd.	nee
	17.17	Indiener is verbaasd dat er al maatregelen worden genomen voor vaststelling van het ontwerp beheerplan.	De PAS maatregelen worden reeds uitgevoerd omdat ze voortkomen uit en beschouwd zijn in het kader van de PAS-gebiedsanalyse. Dit kan en hoeft niet te wachten op het vaststellen van het beheerplan.	nee
	17.17.a	Indiener vraagt naar de betekenis van de zin : "Door nadere veldanalyse is inmiddels gebleken dat de	Wij zullen de tekst verduidelijken. Het gaat hier om de problematiek van de exoten, door de beheerder vastgesteld.	Ja, blz 47

		problematiek groter is dan de PAS-gebiedsanalyse is aangegeven. Er zal dan ook (in de tweede en derde periode) meer gechopperd, geplagd en exoten verwijderd moeten worden.”		
	18	Indienende gemeente stemt in met het beheerplan en vraagt het betrekken van bewoner en anderen bij de uitwerking ervan.	Wij zullen dat doen.	nee